

Experiències didàctiques

PSICOMOTRICITAT: CORDAR I DESFER CORDONS

Patricia Florenza Satorres. Mestra del CEIP "Les Cometes". Llorenç del Penedès

Introducció

Aquest treball sorgeix a partir d'un assessorament de psicomotricitat amb la professora Isabel Viscarro el curs 2002-03 a l'escola de Bellveí del Penedès. A partir de les seves reflexions em vaig plantejar el fet de programar sessions per als nens de 3 a 8 anys, per tal que anessin descalços a la classe. L'objectiu consistia a treballar i jugar pels diferents racons sense malbaratar molt de temps cordant i descordant sabates.

Els avantatges de realitzar algunes activitats descalços a l'aula les vaig fixar en els punts següents:

- Intentar afavorir les sensacions plantars: millorar l'excitació dels receptors de la pell i activar la circulació; descobrir i reconèixer les sensacions tàctils a través del peu (fred, calent, tou, rígid, rodó, pla...); explorar els moviments de rotació de les diferents parts del peu (dits, metatars, taló...).
- Per la mateixa higiene: portant uns mitjons de recanvi evitem l'entrada d'escombraries (sorra, brutícia...) mantenint més neta la sala de psicomotricitat o el gimnàs i facilitem la tasca de neteja als pares. A més a més, el peu transpira millor solament amb els mitjons.
- Conservar millor el material (objectes d'escuma, màrfegues, coixins, robes, mini-tramp, cuc "imaginari", plint, enfilador, bote bote, pilotes grans...).

Amb aquesta disjuntiva, vaig provar un sistema per ensenyar a cordar els cordons de les sabates. L'objectiu d'aquesta proposta era idear un mecanisme per facilitar als infants la llaçada.

Justificació

Part de la raó d'aquest treball és deguda al fet que crec, cada vegada més, que els nens tenen menys hàbits, menys autonomia, i això comporta, en definitiva, que les expressions típiques del "no sé", "no puc", "no ho entenc", "ajuda'm"... signifiquen que el/la nen/a adopti la postura més còmoda. L'altra part és perquè el fet de saber cordar-se i descordar-se les sabates dona als infants autonomia i seguretat.

Altrament opino com a hipòtesi inicial que, fruit de la incorporació de la dona en el món laboral o de la sobreprotecció dels mateixos pares, l'escola assumeix responsabilitats que abans no tenia. Alhora, la massificació a les aules de les escoles, amb grups sovint

nombrosos, comporta que el fet de treure i posar les sabates es considera una dificultat i una pèrdua de temps lamentable.

Elaboració del material

Per activar l'aprenentatge dels alumnes feia falta un material de base. En aquest aprenentatge, a més dels alumnes amb qui vaig treballar, hi poden participar diferents franges d'edat portant a terme un treball interdisciplinari entre Psicomotricitat, Educació Física i Educació Plàstica. I de fet hi van treballar.

Els alumnes de sisè de primària van realitzar, per aconseguir l'objectiu dels més petits, unes sabates de fullola. Aquests alumnes del darrer cicle de primària es familiaritzaren amb l'arc de serrar, les serres, el paper de vidre, la barrina i la fullola. A més a més, s'adonaren d'estar realitzant un aprenentatge funcional, ja que el seu producte seria utilitzat pels alumnes d'educació infantil i pels de primer cicle d'educació primària.

Material necessari per realitzar les sabates, per a cada grup de 20 alumnes:

- Vint fulloles de 10x30 cm. (fuster).
- Un arc i les serres (ferreteria).
- Un paper de vidre (ferreteria).
- Una barrina (ferreteria).
- Témpera líquida Jovi apta per als nens de primària i pinzells. (llibreria o a la mateixa escola)
- Vernís fixador Manley perquè no marxi la témpera i es conservin millor (llibreria o a la mateixa escola).
- Cintes o cordons de 90 cm de llarg (merceria).

Experiències didàctiques

D'altra banda, els passos per a l'elaboració del material van ser com segueix:

1. Dibuixar el contorn d'una sabatilla esportiva del número 36 en cada fullola.
2. Retallar-ne el contorn amb l'arc i les serres.
3. Passar el paper de vidre al voltant del contorn de les sabates perquè no hi hagi estelles que facin mal.
4. Fer uns forats amb la barrina per passar els cordons.
5. Pintar les sabates amb tèmpera líquida *Jovi* i deixar-les que s'assequin.
6. Envernissar-les.
7. Passar els cordons pels forats.

Metodologia de treball amb els alumnes de P4 i P5

Un cop tenim el contorn d'una sabata podem fixar l'objectiu, que serà "L'alumne/a ha de ser capaç de saber cordar-se i descordar-se les sabates".

Començarem explicant el conte *Sabates de petits, sabates de grans* per contextualitzar el treball d'hàbits, consistent a cordar i desfer cordons. Durant tot el procés d'explicació, els nens i nenes tindran una sabata cadascú, asseguts sobre un banc suec i la subjectaran amb els genolls perquè no es mogui.

L'acció a resoldre consistirà en seqüències de treball, en dos graus de dificultat que passo a explicar tot seguit:

En la primera acció, els alumnes tindran la sabata amb dos cordons de diferent color: un de vermell i un altre de negre. Això els permetrà diferenciar-los i manipular-los millor.

En la segona acció, els dos cordons seran del mateix color per a dificultar l'acció de realitzar la llaçada i comprovar si ho han assolit.

En totes aquestes accions se seguirà el que marqui el conte.

En el transcurs de la representació que se'n farà, els nens i les nenes imitaran els moviments de la protagonista, l'Ona. Primer aprendran a fer el nus. Un cop aquest està assimilat, passaran a aprendre la llaçada. A mesura que vagin progressant, s'afegirà més dificultat fins a tenir una situació semblant a haver de resoldre nus i llaçada de les seves sabatilles esportives.

Un cop ho hagin aconseguit, són felicitats en una bafarada de la *Gran Sabata*. Tindrem una sabata feta amb cartolina on hi haurà enganxades tantes tires de velcro com alumnes. En una caixa situada a l'abast dels nens hi haurà els seus noms amb una tira de velcro al darrere. Ells mateixos seran qui, una vegada sàpiguen fer la llaçada, supervisada per la mestra, enganxaran el seu nom en la bafarada de la Gran Sabata.

En tota la realització del procés es requereix una atenció individualitzada per part de la mestra i una bona

motricitat fina per part de l'alumne.

Aquest treball que hem explicat de forma general s'està portant a terme amb nens i nenes de 4 i 5 anys del CEIP *Les Cometes* de Llorenç del Penedès durant 10 minuts al principi i final de la sessió de Psicomotricitat. Dins de l'aula, aquest treball té el suport del mestre/tutor en el "racó sensoriomotor".

Creiem que el resultat del treball és satisfactori, ja que els alumnes aprenen a cordar-se i descordar-se les sabates i se senten motivats per fer-ho, cosa que ens facilita una feina rutinària que ens permet guanyar temps.

Conte: Sabates de petits, sabates de grans

Aquest conte ha estat elaborat íntegrament per l'autora d'aquest article.

Hi havia una vegada unes sabates que feien caure als nens i les nenes de l'escola. L'Ona, cansada de les caigudes, es va assegurar i es va quedar mirant les seves sabates. Mira que miraràs, es preguntava per què la feien caure... «No estan trencades, no vaig corrent, no hi ha cap clot...» –rumiava l'Ona.

Al cap d'una estona se li va acudir que podien ser els Senyors Cordons.

–És clar, fins ara he portat sabates de petits! –va exclamar l'Ona–. En diem sabates de petits perquè solament cal posar el peu dintre de la sabata i enganxar les tires que hi ha a sobre. Ara porto sabates de grans i la senyoreta em diu que els senyors cordons s'han de fer amics. Però, com es poden fer amics?

L'Ona se'n va cap a la mestra i li pregunta com ho pot fer. Aquesta la fa seure i li ensenya la Gran Sabata del gimnàs.

–Ara t'ensenyaré a cordar-les –li diu.

Un Senyor Cordó a cada mà.

Creuo les mans.

Un dels dos, el que tens davant, passa per sota i l'aguanto.

Estiro per fer el nus.

Fem una baga a baix, "fent un petonet" i aguanto amb els dits polze i índex.

L'altre cordó li fa "una abraçada".

Passa per sota del pont.

...I estirem!

–També pots fer-ho d'una altra manera:

Un Senyor Cordó a cada mà.

Creuo les mans.

Un dels dos, el que tens davant, passa per sota i l'aguanto.

–Estiro per fer el nus.

Fem una baga a baix, "fent un petonet" i aguanto amb els dits polze i índex.

Fem el mateix amb l'altre Senyor Cordó.

Creua-les i una passa per sota de l'altra.

... I estirem!

–Ara fes-ho tu! –li diu la mestra.

L'Ona ho va provar i la primera vegada no se'n va sortir, però a poc a poc ho va aconseguir.

Llavors a l'escola es va arribar a una conclusió: El nen o la nena que sap com els Senyors Cordons es fan amics podrà portar sabates de grans, sense caure.